

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 5CoP/38/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5711202693
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 05. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslav Jamrich
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5711202693.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Miroslava Jamricha a členov senátu JUDr. Gabriely Veselovej a JUDr. Dagmar Cabadajovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa L. L., nar. XX.X.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, dieťa rodičov: matky V. R., rod. R., nar. X.X.XXXX, bytom L. XXXX/X/XX a otca T. L., nar. X.XX.XXXX, bytom M. Q. XXXX/X, Y., maloletá bytom ako matka, v konaní o návrhu matky o zvýšenie výživného na maloletú, o návrhu otca o zníženie výživného na maloletú, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 20P/65/2011-108 zo dňa 30.1.2013, takto

rozhodol:

Krajský súd rozsudok okresného súdu okresného súdu **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Martin rozsudkom č.k. 20P/65/2011-108 zo dňa 30.1.2013 zaviazal otca k povinnosti platiť na ml. L. L., nar. 18.4.2000 zvýšené výživné vo výške 166,- eur mesačne od 1.3.2011, vždy do 20.-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Nedoplatok na výživnom od 1.3.2011 do 31.12.2012 v celkovej výške 1.461,24 eur súd povolil otcovi splácať v splátkach po 40,- eur mesačne spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku pod následkom straty výhody splátok. Týmto rozsudkom zmenil rozsudok tamojšieho súdu č.k. 22P/50/2008-65 zo dňa 26.1.2009 vo výroku o výživnom na mal. L.. Súd návrh otca na zníženie výživného na mal. L. v celom rozsahu zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

Rozsudok odôvodnil ust. § 62 ods. 1,2,4,5, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1,3 Zákona o rodine, § 81 ods. 1 a § 163 ods. 2 O.s.p.

Na základe vykonaného dokazovania zameraného na zistenie zárobkových možností, schopností a majetkových pomerov rodičov, ako aj odôvodnených potrieb mal. L. dospel k právnenému záveru, že od posledného rozhodnutia o výživnom došlo k podstatnej zmene pomerov a to tak na strane maloletého dieťaťa, ako aj na strane povinných rodičov. Maloletá L. je siedmačkou na druhom stupni ZŠ, kde sú výdavky vyššie ako na prvom stupni. Vekom, rastom, fyzickým a psychickým vyspíevaním a tiež v dôsledku vývoja cien spoločnosti sa zvýšili výdavky na základné hmotné potreby ako je strava, oblečenie obutie, hygiena, kozmetika, na školské potreby, pomôcky na dokupovanie učebníc, na prezuvky, na telesnú výchovu, na rôzne školské akcie a podobne. Ďalej pribudli výdavky na jej záujmovú aktivitu - tanec, ktorému sa venuje v umeleckej škole štyri roky a rozvíjanie takejto aktivity je pre rozvoj dieťaťa dôležité, obohacuje ho a umožňuje všestranne rozvíjať jeho osobnosť. S prihliadnutím na uvedené je

zvýšenie výživného na sumu 166,- eur mesačne dôvodné a zodpovedajúce tomu, čo má prispievať otec. Zmena nastala aj u matky, nakoľko sa znížila výška jej invalidného dôchodku o 83,24 eur a v rokoch 2011 a 2012 nemala iný príjem, bola finančne odkázaná na pomoc rodičov a priateľa. Ako poberateľka invalidného dôchodku nemá povinnosť pracovať, no napriek tomu si od decembra 2012 našla prácu na skrátenej úväzok, aby zlepšila svoju finančnú situáciu a nebola odkázaná na pomoc svojich rodičov. Preto by nebolo podľa súdu prvého stupňa správne ani spravodlivé, aby sa na zvýšených nákladoch spojených s výchovou a výživou maloletej L. podieľala len samá matka, a preto je dôvodné, by prispieval zvýšeným výživným aj otec. Súčasná situácia otca nie je priaznivá, lebo je bez príjmu a necháva sa živiť svojimi rodičmi a priateľkou. Túto situáciu si zavinil sám svojou ľahostajnosťou, ľahkovážnosťou a nezodpovednosťou, pretože podľa lustrácie sociálnej poisťovne bol vedený ako poistenec a zamestnanec VIP Autotransport, s.r.o., Martin od 20.11.2007. Pracovný pomer ukončil sám z vlastnej vôle, na jeho žiadosť, podanú v čase nového spoločníka a konateľa, ktorý tam bol viac ako rok a pol. Aj keď v konaní bolo zistené, že v prípade bývalého zamestnávateľa sú problémy, ale otec v tejto veci nič neurobil a nepreukázal žiadnu snahu o doriešenie, aby si mohol uplatniť príslušné zákonné dávky. Otec maloletej je zdravý, nemá žiadne zdravotné obmedzenia, má odborné vzdelanie ako mechanik, opravár koľajových vozidiel a nič mu nebráni, aby pracoval aj mimo okresu Martin, prípadne aj v zahraničí, pretože nemusí zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa alebo svojich chorých rodičov. Dostatočne nevyužil svoje schopnosti a možnosti na dosiahnutie príjmu a zabezpečenie priaznivej finančnej situácie. Súd prvého stupňa konštatoval, že je určite pohodlnejšie nechať sa živiť svojimi rodičmi - dôchodcami alebo priateľkou, ako sa aktívne pokúšať o zabezpečenie primeraného zamestnania. Súd takéto správanie považuje za odporujúce dobrým mravom, keď uvedené nemôže byť na ťarchu jeho maloletej dcéry, k jedinej ktorej má zákonnú vyživovaciu povinnosť. Nebolo možné nezobrať do úvahy ako negatívum skutočnosť, že sa nad rámec výživného iným spôsobom na potrebách maloletej v roku 2012 nepodieľal. Nedoplatok na výživnom od 1.3.2011 do 31.12.2012 vyčíslil v celkovej výške 1.461,24 eur, ktorý povolil otcovi splácať v splátkach po 40,- eur mesačne spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku pod následkom straty výhody splátok. Návrh otca na zníženie výživného ako nedôvodný zamietol. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Proti tomuto rozsudku podal otec maloletej odvolanie. Uviedol, že s rozhodnutím prvostupňového súdu nesúhlasí. Má za to, že určené výživné vo výške 166,- eur je neprímerane vysoké a nezodpovedá jeho možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom. Poukázal na to, že na jeho strane došlo k podstatnej zmene pomerov, pretože v súčasnosti je nezamestnaný a vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie na úrade práce. Je pravdou, že on požiadal o skončenie pracovného pomeru, avšak z dôvodu, že obchodná spoločnosť VIP Autotransport, s.r.o., v ktorej pracoval, mala viaceré vážne problémy, čo vyplýva aj z trestného spisu vedeného na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 23TP77/2011. Z uvedeného je zrejmé, že si danú situáciu nezavinil sám, nakoľko k skončeniu pracovného pomeru došlo z dôvodov na strane zamestnávateľa a jeho nekalých obchodných praktík. Nie je pravdou, že nemá zdravotné problémy. Už počas konania uviedol, že má vážne opakujúce sa problémy s chrbticou, ktoré majú zásadný vplyv na jeho pohybový aparát. Vytýkal prvostupňovému súdu, že z jeho odôvodnenia nie je zrejmé, z čoho súd vychádzal pri určení zvýšeného výživného vo výške 166,- eur na mal. L., i keď v odôvodnení je uvedené, že súd poukazuje na zásadu potencionality príjmov povinného. V tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že pri posudzovaní potencionality príjmov povinného musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné okolnosti, ktoré sa v konaní preukážu. Vo veciach starostlivosti o maloletých platí vyhľadávací princíp (vyšetrovacía zásada), preto ho súd nemohol zaťažiť dôkazným bremenom, ale sám mal aktívne vyhľadávať a vykonávať dôkazy na preukázanie objektívneho stavu veci. Odvolateľ má za to, že uvedený princíp nebol zo strany súdu aplikovaný, pretože v predmetnom rozsudku sa uvádza: „Nepodarilo sa síce zistiť pre správanie bývalého zamestnávateľa mzdu dosahovanú v roku 2011 pred skončením pracovného pomeru, ale zisťovanie súd nepokladal za rozhodujúce“. Pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti sa neprihliada len na skutočné príjmy povinného, ale vychádza sa z jeho potencionalných príjmov, t.j. príjmov, ktoré by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, schopnosti, zdravotný stav, prax, jazykové znalosti a iné). Uvedené tzv. potencionalne príjmy však v predmetnom konaní neboli dostatočne zistené, a teda ani preukázané. Z tohto dôvodu odvolateľ má za to, že súd neúplne zistil skutkový stav veci. Zdôraznil, že svojej maloletej dcére zakúpil mp4 prehrávač, ako aj iné darčeky, má záujem podieľať sa na výchove a výžive dcéry aj iným spôsobom, ako bežným výživným. Zo strany matky maloletej mu uvedené nie je

umožňované, nakoľko táto mu bráni v stretávaní sa s dcérou. Matka dokonca zakazovala maloletej navštevovať aj jeho rodičov. Návštevu jej povolila len v čase, keď mala dcéra nejaký sviatok a to za tým účelom, aby si prevzala darčeky. Ďalej poukázal na to, že počas ich spoločného života s matkou maloletej mal snahu ich rodinu finančne zabezpečiť. Pracoval v zahraničí, aby uživil ich rodinu, avšak odlúčenie od rodiny nebolo pre nich prospešné. Nakoľko matka maloletej si našla priateľa a ich rodina sa rozpadla. Svojej zákonnej povinnosti prispievať na výchovu a výživu maloletej dcéry si je vedomý. Túto chce aj plniť. No výška výživného tak, ako bola určená súdom, je za jeho súčasnej finančnej situácie neprimerane vysoká. Súdom určené výživné nezodpovedá jeho možnostiam, schopnostiam ani majetkovým pomerom. Preto navrhol rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.

K odvolaniu sa písomne vyjadril kolízny opatrovník maloletého dieťaťa, ako aj jeho matka.

Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že s odvolaním otca nesúhlasí a určené výživné na maloleté dieťa považuje za primerané jeho potrebám a veku, ako aj možnostiam a schopnostiam otca. Navrhol preto rozsudok okresného súdu potvrdiť.

Matka maloletého dieťaťa v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že tvrdenia otca dieťaťa uvádzané v odvolaní považuje za nepravdivé. S rozhodnutím súdu sa v celom rozsahu stotožňuje. Poukázala na to, že naposledy bola vyživovacia povinnosť na maloletú určená pred viac ako 4 rokmi, čo je doba, počas ktorej sa zmenili pomery tak na strane maloletej dcéry, ako aj na jej strane. Je invalidnou dôchodkyňou a jej mesačný príjem z invalidného dôchodku je veľmi nízky, preto sa snaží finančne vypomáhať si tak, že od decembra 2012 pracuje na skrátenej úvazok. Zmenili sa pomery aj na strane mal. L., ktorá je na druhom stupni ZŠ. Má takmer 13 rokov, s čím sú spojené zvýšené výdavky a vzhľadom na jej finančný príjem, nemôže dcére umožniť, aby navštevovala záujmové krúžky, o ktoré mala záujem. Z toho dôvodu v súčasnosti navštevuje len konverzáciu z anglického jazyka. Zvýšené výdavky na dcéru súvisia aj s jej zdravotným stavom, dcéra nosí okuliare, má alergiu, často býva chorá na zápal horných dýchacích ciest. Navyše na odporúčanie stomatologičky bude nosiť zubný strojek, s čím sú spojené ďalšie náklady. Podľa informácií stomatologičky, sa celá liečba môže pohybovať v rozmedzí od 600,- do 800,- eur a môže trvať až tri roky. Pokiaľ ide o otca maloletej, tento si svoju momentálnu situáciu spôsobil sám svojim ľahkovážnym postojom k životu. Tvrdí, že je od septembra 2011 nezamestnaný, no pracovný pomer ukončil na vlastnú žiadosť. Z toho dôvodu si myslí, že sa bez dôležitého dôvodu vzdal majetkového prospechu. Navyše uvádza, že jeho finančná situácia vôbec nie je taká, ako ju deklaruje súdu. Otec sa vždy preváža na drahých autách, denne fajčí, je oblečený vždy len v značkových veciach, čo v konečnom dôsledku uviedol a postrehol aj okresný súd. Nakoľko ešte počas ich spoločného života dovážal autá zo zahraničia za účelom ich následného predaja. Z uvedených predajov získaval aj získava nemalé finančné prostriedky. Počas roka sa zúčastňuje rôznych dovolení a o týchto skutočnostiach sa pochválil aj ich maloletej dcére. Má vedomosť o tom, že otec maloletej trávil minulý rok viac ako mesiac letnú dovolenku v Bulharsku, taktiež vie že otec bol aj napr. v roku 2012 v Číne, čo ona ako matka dieťaťa považuje za veľký luxus, keď sa otec tak bráni prispievať na svoju dcéru. Otec inú vyživovaciu povinnosť nemá, a teda je v jeho schopnostiach a možnostiach platiť takto zvýšené výživné. Maloletej dcére neprispieva nad rámec bežného výživného. Darčeky jej zakupuje len veľmi sporadicky. Nie je pravdou ako uvádza v odvolaní, že by mu bránila v stretávaní sa s maloletou. Naopak, otec si na ich maloletú dcéru nevie nájsť čas. Od času, ako nežijú v spoločnej domácnosti, dcéru nezobral ani na jednu spoločnú dovolenku. Ak sa aj stretnú, iniciatíva ide len zo strany maloletej, keď otec sám nepríde ani nezavolá. Je presvedčená, že je nezamestnaný z vlastnej viny a v tejto súvislosti poukazuje, že nevedel predložiť súdu, či a na akých pohovoroch sa zúčastnil ako uchádzač o zamestnanie. Rovnako nie je ochotný hľadať si prácu aj mimo Slovenska, napr. v Čechách. Má za to, že celé jeho správanie a postoj k životu a k výchove a výžive ich maloletej dcéry je veľmi ľahkovážny a nezodpovedný. Žiada preto, aby odvolací súd rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie bolo podané účastníkom konania v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu ustanovenom v § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a podľa ust. §

156 ods. 3 O.s.p. vyhlásil rozsudok, ktorým napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 ods. 1,2 O.s.p. potvrdil ako vecne správny.

Keďže predmetom konania v danej veci je zmena rozhodnutia o výživnom na mal. L., súd prvého stupňa správne pri rozhodovaní okrem iného vychádzal z ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine, ktorý jasne definuje dôvody majúce za následok zmenu rozhodnutia o výživnom. Za takéto v zmysle citovaného zákonného ustanovenia treba považovať zmenu pomerov či už na strane rodičov alebo maloletého dieťaťa, pričom musí ísť o podstatnú zmenu pomerov. Úlohou súdov pri rozhodovaní o zmene výživného je preto zistiť, či a v akom smere došlo k zmene pomerov od posledného rozhodnutia o výživnom a v prípade kladného zistenia túto zmenu premietnuť do výšky výživného. Pokiaľ ide o výšku výživného, vychádzajúc z ust. § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1 Zákona o rodine, súd pri určovaní výživného berie zreteľ na odôvodnené potreby maloletého dieťaťa, ako aj na zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov pri zachovaní práva dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Z vykonaného dokazovania nepochybne vyplynulo, že o úprave práv a povinností rodičov k mal. L. bolo rozhodované naposledy rozsudkom Okresného súdu Martin č.k. 22P/50/2008-65 zo dňa 26.1.2009. Maloletá vtedy bola zverená do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný prispievať na jej výživu sumou 99,58 eur počnúc dňom 16.9.2008 a splácať zameškané výživné 414,92 eur v splátkach po 16,60 eur mesačne spolu s bežným výživným.

S poukazom na vyššie uvedené kritéria rozhodné pre určovanie výživného odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa v danej veci riadne zistil skutkový stav veci, tým, že svoje dokazovanie zameral na zisťovanie rozhodujúcich skutočností dôležitých pre právne posúdenie charakteru a miery závažnosti zmeny pomerov na strane maloletého dieťaťa, ako aj rodičov za obdobie od poslednej úpravy výživného, skutkové zistenia správne vyhodnotil v zmysle ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine, keď dospel k právnomu záveru, že zistené zmeny v odôvodnených potrebách maloletého dieťaťa zakladajú svojou povahou podstatnú zmenu pomerov odôvodňujúcu zvýšenie výživného.

Pokiaľ ide o zmenu pomerov na strane mal. L., aj odvolací súd je toho názoru, že na jej strane došlo k podstatnej zmene pomerov a to nárastom jej potrieb, pretože v čase posledného rozhodovania o výživnom bola maloletá L. tretiačkou na prvom stupni, no v súčasnosti je už siedmačkou na druhom stupni ZŠ. Vyšším vekom, rastom, fyzickým a psychickým dospievaním a tiež v dôsledku vývoja cien v spoločnosti, sa tak prirodzene zvýšili výdavky na jej potreby ako je strava, oblečenie, obutie, hygiena, kozmetika, školské pomôcky a ďalšie potreby, ktoré sú prospešné na jej všestranný vývoj.

Zmena nastala aj u rodičov. Znížil sa príjem matky, keď výška invalidného dôchodku sa jej znížila o sumu 83,14 eur. Napriek tomu, že ako poberateľka invalidného dôchodku vzhľadom na svoj zdravotný stav nemá povinnosť pracovať, našla si prácu na skrátený úväzok, aby zlepšila svoju finančnú situáciu.

Súčasná situácia otca maloletej nie je priaznivá, pretože je bez príjmu a necháva sa živiť svojimi rodičmi a priateľkou. Súd zisťoval dôvod nezamestnanosti otca, pričom s právnym záverom, ku ktorému súd prvého stupňa dospel, sa plne stotožnil aj odvolací súd. Odvolací súd zhodne ako súd prvého stupňa na strane otca nezistil žiaden taký objektívny dôvod, pre ktorý by sa otec nemohol zamestnať a z toho dôvodu aj odvolací súd vyhodnotil konanie otca ako krajne nezodpovedné. Otec maloletej ani odvolaciemu súdu nepreukázal, že sa aktívne pokúša o zabezpečenie primeraného zamestnania. Podľa odvolacieho súdu je na otcovi, aby si svoje finančné záležitosti usporiadal tak, aby bol spôsobilý si plniť vyživovaciu povinnosť voči svojmu maloletému dieťaťu v primeranej výške. Pokiaľ otec maloletej poukazoval na svoje zdravotné problémy s chrbticou, ktoré majú zásadný vplyv na jeho pohybový aparát, odvolací súd konštatuje, že toto zdravotné obmedzenie súdu nijakým spôsobom nepreukázal. Preto dôvodne súd prvého stupňa konštatoval, že nemá žiadne zdravotné obmedzenia a jeho odborné vzdelanie ako mechanik, opravár koľajových vozidiel, mu umožňuje nájsť si zamestnanie, či už v okrese Martin alebo aj mimo neho, prípadne aj v zahraničí. Odvolací súd konštatuje, že v danom prípade súd prvého stupňa správne posudzoval možnosti a schopnosti otca tak, že otec svoje možnosti a schopnosti dostatočne nevyužíva.

Keďže odvolací súd v napadnutom rozsudku nezistil pochybenie, neuznal za dôvodné odvolanie otca, ktorý sa domáhal zníženia výživného a aj podľa odvolacieho súdu je nateraz v schopnostiach a možnostiach otca, aby prispieval na výživu svojej maloletej dcéry sumou 166,- eur mesačne od 1.3.2011, vždy do 20.-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky, ako určil okresný súd.

Pokiaľ ide o určenie počiatku vyživovacej povinnosti otca k maloletej, je odvolací súd toho názoru, že okresný súd tento počiatok určil správne od 1.3.2011, ktorý je od začiatku mesiaca, v ktorom podala matka návrh o zvýšenie výživného a okresný súd tiež správne rozhodol aj o výške a splatnosti zameškaného výživného v celkovej výške 1.461,24 eur, ktoré súd povolil splácať v splátkach po 40,- eur mesačne spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku pod následkom straty výhody splátok, čo znamená, že pri nezaplatení čo len jednej splátky, sa stane celý dlh splatným.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu, nakoľko išlo o konanie, ktoré mohlo začať i bez návrhu a odvolací súd nezistil žiadne okolnosti a skutočnosti, ktoré by odôvodňovali priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov.

Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.